स्नेहोरागः सज्जतेप्रवर्त्तते प्रवृत्त्याचदुःखयोगमुपैति ॥ २७ ॥ आयासःक्लेशः स्नेहात्रागात् ॥ २८ ॥ भावःभावनासंकल्पसंज्ञा अनुरागःपश्चाद्भाविनीप्रीतिः अयंभावः दुःखजन्मप्रवृत्तिदोषमिथ्याज्ञानानामुत्तरोत्तरापायेतदनंतरापायादपवर्गः दोषनिमित्तंरूपादयोविषयाःसंकल्पकृताःइतिन्यायसूत्राभ्यांअज्ञानात्संकल्पस्ततोविषयस्ततस्तत्रप्रीतिस्ततस्तल्लाभायप्रवृत्तिस्ततोजन्मततःसुखदुःखेततोरागद्वेषवासनाततःपुनःसंकल्पइतिक्रमः तत्रमूलभूतोरागःस्नेहशब्देनोक्तःसभावस्यहेतुः ततोविषयसिद्ध्युत्तरंजायमानोरागोऽनुरागइति तत्रभावानुरागयोर्मध्येपूर्वोभावःअत्यंतमश्रेयस्करः तस्मात्संकल्पत्यागएवमुख्यंसाधनं तथाचवक्ष्यति यत्किंचिदपिसंकल्प्यनरोदुःखेनिमज्जति नकिंचिदपिसंकल्प्यसुखमक्षय्यमश्नुतइति ॥ २९ ॥ कोटरेति रागएवदोषः ॥ ३० ॥ विप्रयोगेविषयेणसहवियोगेत्यागीनकिंतुसत्यपिसमागमेयोविषयदोषदर्शीसएवत्यागी सएवचविरागंभजते निर्वैरश्चद्वेषाभावान्निरवग्रहःप्रतिबंधशून्यः ॥ ३१ ॥ मित्राणिधनानिचप्राप्यतेषुस्नेहंनलिप्सेतनकामयेत् मित्रेभ्यइत्यादिकेल्यब्लोपेपंचम्यौ किंच स्व

मनसोदुःखमूलंतुस्नेहइत्यपलभ्यते ॥ स्नेहात्तुसज्जतेजंतुर्दुःखयोगमुपैतिच ॥ २७ ॥ स्नेहमूलानिदुःखानिस्नेहजानिभयानिच ॥ शोकहर्षौतथायासःसर्वंस्नेहात्प्रवर्त्तते ॥ २८ ॥ स्नेहाद्भावोनुरागश्चप्रजज्ञेविषयेतथा ॥ अश्रेयस्कावुभावेतौपूर्वस्तत्रगुरुःस्मृतः ॥ २९ ॥ कोटराग्निर्यथाऽशेषंसमूलंपादपंदहेत् ॥ धर्मार्थौतुतथाल्पोपिरागदोषोविनाशयेत् ॥ ३० ॥ विप्रयोगेनतुत्यागीदोषदर्शीसमागमे ॥ विरागंभजतेजंतुर्निर्वैरोनिरवग्रहः ॥ ३१ ॥ तस्मात्स्नेहंनलिप्सेतमित्रेभ्योधनसंचयात् ॥ स्वशरीरसमुत्थंचज्ञानेनविनिवर्त्तयेत् ॥ ३२ ॥ ज्ञानान्वितेषुयुक्तेषुशास्त्रज्ञेषुकृतात्मसु ॥ नतेषुसज्जतेस्नेहःपद्मपत्रेष्विवोदकं ॥ ३३ ॥ रागाभिभूतःपुरुषःकामेनपरिकृष्यते ॥ इच्छासंजायतेतस्यततस्तृष्णाविवर्धते ॥ ३४ ॥ तृष्णाहिसर्वपापिष्ठानित्योद्वेगकरीस्मृता ॥ अधर्मबहुलाचैवघोरापापानुबंधिनी ॥ ३५ ॥ यादुस्त्यजादुर्मतिभिर्यानजीर्यतिजीर्यतः ॥ योसौप्राणांतिकोरोगस्तांतृष्णांत्यजतःसुखं ॥ ३६ ॥ अनाद्यंतातुसातृष्णाअंतर्देहगतानृणां ॥ विनाशयतिभूतानिअयोनिजइवानलः ॥ ३७ ॥ यथैधःस्वसमुत्थेनवह्निनानाशमृच्छति ॥ तथाऽकृतात्मालोभेनसहजेनविनश्यति ॥ ३८ ॥

शरीराल्लिंगाख्यात्समुत्थंउत्पन्नमपिस्नेहंज्ञानेनभोग्यानामवस्तुत्वानित्यत्वज्ञानेननाशयेत् ॥ ३२ ॥ ज्ञानान्वितेषुनित्यानित्यविवेकवत्सु युक्तेषुनित्यवस्तुप्राप्तयेऽयुक्तेषु ततएवशास्त्रज्ञेषु कृतात्मसुध्यानेनसंस्कृतचित्तेषु तेषुप्रसिद्धेषुस्नेहोरागोनसज्जतेनसंगंप्राप्नोति ॥ ३३ ॥ रागःरम्यवस्तुदर्शनेचित्तस्योत्फुल्लता कामस्तल्लिप्सा इच्छालब्धेतस्मिन्रुच्यतिशयात्पुनस्तदभिलाषः पुनःपुनस्तल्लाभेप्यतृप्तिस्तृष्णा ॥ ३४ ॥ ३५ ॥ जीयतःजरामृत्युग्रस्तस्य ॥ ३६ ॥ अनाद्यंतातन्मलवासनानामनादित्वात् अंतर्देहःबाह्यतरोदेहोऽन्नमयःबाह्योलिंगशरीरंअंतर्देहोमनस्तद्गता अयःतप्तायःपिंडंनिजःस्वरूपस्थःअबलोवन्हिः अयोनिजमिवानलमितिपाठेतुनास्तिअलंपर्याप्तिर्यस्यतत् इंधनसहस्रैरतृप्तोजोऽग्न्याख्यमितिविशेष्यमध्याहृत्ययोज्यं ॥ ३७ ॥ अकृतात्माअनिर्जितचेताः ॥ ३८ ॥

Digitized by Google